

Naslov: Pravni kaos koči gospodarski rast, treba srediti sustav

Autor: SUZANA VAROSANEC

Rubrika/Emisija: Aktualno

Žanr: intervju

Površina/Trajanje: 1.202,69

Naklada: 11.000,00

Ključne riječi: Akademik, HAZU

“ Akademik Jakša Barbić o nužnosti sređivanja hrvatskoga pravnog sustava, političkoj volji da se to u gospodarstvu, mjerama za podizanje sudske učinkovitosti, lošim karikama postojećega sustava i

Pravni kaos koči gospodarski rast, treba

SUZANA VAROSANEC
suzana.varosanec@poslovni.hr

Za duljinu postupaka kriv je i zastarjeli način dostave. Poštu bi hitno trebala zamijeniti elektronička dostava

Hrvatski je pravni sustav u pogledu pravne sigurnosti u neredu, ozbiljno je ugroženo ostvarenje temeljne ustavne vrednote – vladavine prava. Ulagачi i poduzetnici uopće teško ostvaruju i štite svoja prava pred sudom i upravnim tijelima, među ostalim, zbog dugotrajnih postupaka.

Stanje je loše, pa Hrvatskoj prijete opasnost da je strana ulaganja zaobiđu, ali i odljev kapitala i blokada poduzetničkih inicijativa. Za **akademika** Jakšu Barbića, koji je o tome prošloga tjedna izlagao u **HAZU**, dvojbe nema: mora se početi tražiti izlaz iz tog stanja.

Ako se po uputama HAZU-a i dalje ne bude politički interveniralo u spašavanje pravnog sustava, što zapravo prijete?

Gradani i poduzetnici već nemaju odgovarajuću pravnu sigurnost, koju bi trebala jamčiti država, a stanje će se samo pogoršavati. Ako se na ovaj nesređeni pravni sustav nastave dodavati nove norme iz europske pravne stečevine koja se stalno povećava, taj će nered biti sve veći i dosegnut će mjeru pravnog kaosa. Ne samo da se neće moći ostvariti ili zaštititi prava građana i gospo-

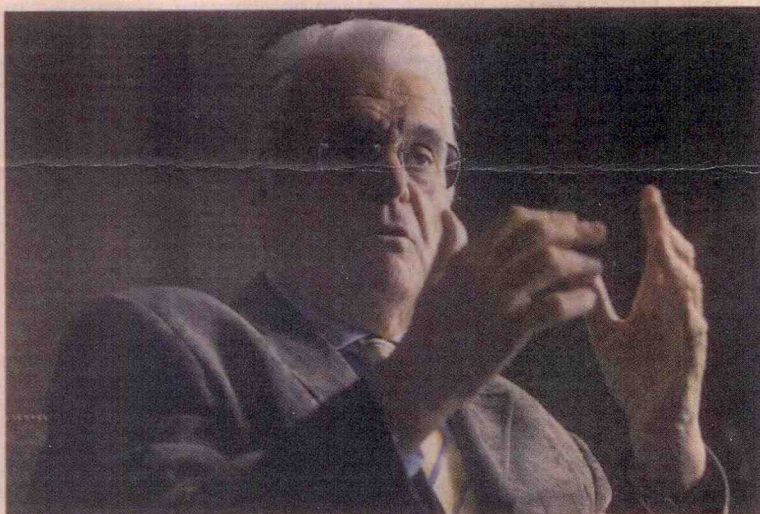
darskih subjekata, nego će se zakočiti gospodarski rast i razvoj zemlje. Pogledajte što se već događa s mladima koji su budućnost ove zemlje. Što kasnije počemo sa sređivanjem pravnog sustava, bit će sve teže, a nismo daleko od vremena kad će praktički postati nemoguće dovesti ga u stanje koje će jamčiti ikakvu razinu pravne sigurnosti.

Tko bi bio spreman živjeti i poslovati u takvoj sredini ako mu neke druge pružaju bolje uvjete?

Problem je nerješiv ako nema političke volje. Vidite li ikakvu šansu da ova Vlada krene s tim poslom?

Politička je odluka ključna pretpostavka da se počne raditi na sređivanju pravnog sustava. Mora ga se sređivati dio po dio: svako područje prava treba staviti pod povećalo, a za taj posao treba odrediti skupine stručnjaka za pojedina područja koji će predložiti rješenja u kojima će ostati ugrađeno ono što od nas zahtijeva EU, ali tako da sve bude sustavno smješteno na svoja mjesta i jednostavno za snalaženje. Kad se sređe pojedina područja, treba to međusobno uklopiti u skladnu cjelinu, a ne da u njoj norme djeluju kao rogovi u vreći.

Bez toga nećemo imati sredene pravne norme, u njima će snalaženje postati nemoguće, a oni koji ih primjenjuju naći će se pred nerješivim zahtjevima prisiljeni na improvizacije. Tako je teško postići jedinstvo prakse u primjeni prava koja je bitna za pravnu sigurnost. Pravni sustav je onakav kako ga se pri-

ROBERT ANIĆ/ROSELL

mjenjuje, a ne onakav kako je zapisano u normama.

Naučili smo se živjeti u pravnom kaosu, a pravna nesigurnost određuje postupanje i kalkulira se s dugotrajnošću sporova. Jesmo li spremni za promjene?

Nismo u mjeri u kojoj ovdje govorim i zato imamo ovakve životne i gospodarske prilike. Za ulaganje kapitala pravna je sigurnost prva pretpostavka s kojom računaju kada ulaze u neki poslovni pothvat. Ostvarenje zadovoljavajuće razine vladavine prava omogućuje i da se iskorijeni korupcija, ali ona sprječava ostvarenje vla-

davine prava, pa se vrtimo u krug. Stalne izmjene propisa i njihova nedovoljno dosljedna primjena na jednak način prema svakome, kampanje kojima se pokazuje da pravni sustav ne djeluje kako treba, retroaktivna primjena normi, nekada i nepoštovanje stečenih prava nisu za to dobro tlo. U tim se uvjetima od poslovnih ljudi ne može očekivati veći angažman. Pogubna je poruka da se može dogoditi da danas nešto poduzmete u skladu s propisima a da se sutra može dogoditi da se propiše kako to nisu bila pravila igre. Bolje da se nešto i izgubi nego da se pošalje takva poruka, u

takvoj se sredini ne posluje jer nema pravne sigurnosti.

Nije li posljedica, odnosno uzrok, dugotrajnost sudskih sporova? Navodite da je 58 mlrd. kn vrijednost drugostupajskih trgovačkih predmeta, bez kamata. Tko profitira, a tko gubi od takve blokade i što mislite o Hanžekovićevoj tvrdnji da trgovačke sudove treba ukinuti?

Gube oni čija su prava ugrožena, prvi put postupanjem svog poslovnog partnera, a potom sporosuču suđenja. Dugotrajnost sporova često je posljedica nedovoljna snalaže-

“ SUDOVI SU PO USTAVU TU DA, TUMAČE ZAKONE, A NE SABOR, ON IH DONOSI

učini, posljedicama pravne nesigurnosti, osobito budućnosti trgovačkih sudova

srediti sustav

nja svih koji sudjeluju u sudskom postupku. Zbog toga se postupci nepotrebno odugovlače. Ako moraju proći godine da biste ostvarili ili zaštitili neko svoje pravo, to više nije pravna zaštita. Za duljinu postupka dobrim je dijelom kriv i zastarjeli način dostave. Poštu bi što prije trebala zamijeniti elektronička dostava. Svaki bi odvjetnik morao imati elektroničku adresu, a svaka bi pravna osoba morala tu adresu upisati u registar. U postupku bi stranke morale navesti svoje elektroničke adrese. Takva bi dostava bila neusporedivo brža, sigurnija, spriječilo bi se odlaganje ročišta, a troškova dostave praktički ne bi ni bilo.

Ne bih se upuštao u to treba li ukinuti trgovačke sudove, trgovačke sporove netko mora rješavati, prije bih bio za daljnje smanjenje broja sudova, za specijalizirana sudska vijeća i sustavan rad s podizanjem stručnosti sudaca. Manje je važno gdje će se suditi od toga kako će se to činiti. U području gospodarskih odnosa promjene su brze i treba ih pravno pratiti, a u to moraju biti upućeni oni koji sude. To je i jedan od razloga da se tu koriste arbitraže, naročito u međunarodnim trgovačkim sporovima.

Slazete se s HOK-om da se učinkovitost nastoji postići pogrešnim metodama, npr., čestim izmjenama procesnih propisa?

U svim zakonodavnim fazama mora biti uključena struka, tako da u cijelom procesu donošenja propisa, od ministarstva preko Vlade do Sabora, u tome na savjetodav-

Pred nama je veliki posao

Imamo oko tisuću zakona bez izmjena i dopuna te nekoliko tisuća podzakonskih propisa, a kreirat ćemo i nove. Koliko nam vremena treba da se to sredi?

To je ozbiljan posao koji bi se mogao obaviti postupno u nekoliko godina. Treba računati i na vrijeme potrebno da se za svaku promjenu provede postupak izmjene propisa.

U tome nijedna zemlja nije uspjela?

Bile su sistematičnije, pa im to nije trebalo ili nije trebalo u tolikoj mjeri. No, ima i onih, to su novije države članice EU, u kojima je stanje kao i kod nas ili slično. Sami smo se doveli u to stanje.

noj osnovi sudjeluje netko iz struke tko će pravne laike koji o tome odlučuju upozoravati na to može li se nešto i kako mijenjati. Danas nije tako, nakon što stručna radna skupina preda svoj uradak da bude upućen Vladi, prava struka više ne sudjeluje u donošenju propisa. Tu se krije opasnost od izmjena koje nisu stručno na mjestu. Svi misle da se razumiju u pravo i da pravni specijalisti za pojedina područja više nisu potrebni. Koja korist od struke na početku ako ona više nema ni savjetodavnu riječ do kraja zakonodavnog postupka?! Treba prestati s praksom da Sabor daje vjerodostojna tumačenja zakona, i to još s retroaktivnim djelovanjem, jer se to kosi s trodiobom vlasti. Ako smatra da s propisom nešto nije uredu ili da ga treba jasnije izraziti, Sabor mora taj propis promijeniti, a ne tumačiti. Sudovi su po Ustavu tu da tumače zakone, a ne Sabor, on ih donosi.

“

KAD JE O TRGOVAČKIM SPOROVIMA RIJEČ, MANJE JE VAŽNO GDJE ĆE SE SUDITI OD TOGA KAKO ĆE SE TO ČINITI

više na www.poslovni.hr

